

ŽALBE: Projekat restrukturiranja EPS-a i Projekat unapređenja zaštite životne sredine u Rudarskom basenu „Kolubara“

ZAHTEVI BROJ: 2017/03 i 2017/04

IZVEŠTAJ O PROCENI PODOBNOSTI – avgust 2017. godine

Projektni žalbeni mehanizam (PCM) predstavlja mehanizam odgovornosti EBRD. PCM pruža mogućnost nezavisne revizije Žalbi od strane jednog ili više pojedinaca ili organizacija koje se odnose na Projekte EBRD-a, koji su navodno uzrokovali ili mogu uzrokovati štetu. PCM može rešavati Žalbe na dva načina: Razmatranjem usaglašenosti, koja treba da utvrdi da li je EBRD ispoštovala svoju Politiku o zaštiti životne sredine i socijalnu politiku i/ili konkretne projektne odredbe Politike javnog informisanja; i Inicijativom za rešavanje problema, koja ima za cilj uspostavljanje dijaloga između Podnosioca žalbe i Klijenta o rešavanju problema navedenih u Žalbi, bez pripisivanja krivice ili greške. Pogođene strane mogu tražiti ili jedan od ova dva navedena mehanizma, ili oba.

Za više informacija o PCM, kontaktirajte nas ili posetite: www.ebrd.com.

Kontakt informacije

Informacije možete dobiti na:

Projektni žalbeni mehanizam (PCM)
Evropska banka za obnovu i razvoj
One Exchange Square
London EC2A 2JN
Telefon: +44 (0)20 7338 6000
Fax: +44 (0)20 7338 7633
Email: pcm@ebrd.com

<http://www.ebrd.com/work-with-us/project-finance/project-complaint-mechanism.html>

Kako podneti Žalbu Projektnom žalbenom mehanizmu (PCM)

Žalbe koje se odnose na zaštitu životne sredine i socijalnu politiku EBRD-a možete dostaviti e-mail-om, telefonom ili u pisanoj formi na gore navedenu adresu ili popunjavanjem online formulara na:

<http://www.ebrd.com/work-with-us/project-finance/project-complaint-mechanism/submit-a-complaint.html>

SADRŽAJ

IZVRŠNI REZIME.....	3
I. OSNOVNE INFORMACIJE	4
II. KORACI PREDUZETI U OKVIRU PROCENE PODOBNOSTI	5
III. REZIME RELEVANTNIH STAVOVA STRANA	5
IV. UTVRĐIVANJE PODOBNOSTI ZA INICIJATIVU ZA REŠAVANJE PROBLEMA.....	7
A. ZAKLJUČAK.....	8
PROJEKTNI ZADATAK ZA INICIJATIVU ZA REŠAVANJE PROBLEMA.....	9

Osim ako nije drugačije navedeno, termini pisani velikim slovima u ovom izveštaju su definisani Proceduralnim pravilima PCM-a.

IZVRŠNI REZIME

Projektni žalbeni mehanizam (PCM) primio je dve žalbe koje se odnose na proces raseljavanja u okviru Pojekata restrukturiranja EPS-a i Projekta unapređenja zaštite životne sredine u Rudarskom basenu „Kolubara“ u Srbiji. Podnosioci žalbi su tražili da PCM sprovede Inicijativu za rešavanje problema (PSI).

Ocenjivači podobnosti utvrdili su da su obe Žalbe podobne za PSI u skladu s proceduralnim pravilima Projektnog žalbenog mehanizma (PCM RP), a posebno tačkama 24-26 i 28-29. Žalba:

- je podneta u predviđenom roku;
- daje indikaciju o traženoj funkciji PCM-a;
- daje opis traženog ishoda;
- pruža adekvatne informacije koje se odnose na komunikaciju sa Bankom i Klijentom;
- tretira pitanja koja su relevantna za Inicijativu za rešavanje problema i Ocenjivači podobnosti smatraju da bi PSI mogao imati pozitivan ishod;
- nije diskvalifikovana po pitanju niti jednog kriterijuma definisanog u tački 28 PCM RP.

U skladu s Proceduralnim pravilima PCM-a, PCM je pregledao Žalbe zajedno, s obzirom da je suština Žalbi povezana.

Ocenjivači podobnosti PCM-a zaključuju da ove dve Žalbe zadovoljavaju kriterijume za primenu Inicijative za rešavanje problema.

I. OSNOVNE INFORMACIJE

1. 12. juna 2017. godine, Projektni žalbeni mehanizam (PCM) primio je Žalbu koja se odnosi na Projekat restrukturiranja EPS-a i Projekat unapređenja zaštite životne sredine u Rudarskom basenu „Kolubara“ u Srbiji.¹ Žalbu je podneo Centar za ekologiju i održivi razvoj (CEKOR) koji zastupa pet domaćinstava iz Vreoca koji se raseljavaju u postupku širenja kopa Kolubara. U Žalbi se traži da PCM sprovede Inicijativa za rešavanje problema (PSI).
2. Ova Žalba registrovana je u kancelariji PCM-a 15. juna 2017. u skladu s tačkama 11-13 Proceduralnih pravila (PCM RP), i naknadno evidentirana u Registru PCM-a, u skladu s tačkom 20 PCM RP.
3. 26. juna 2017. godine, Constantin-Adi Gavrila je postavljen za *ad hoc* eksperta PCM-a koji će voditi Procenu podobnosti zajedno sa službenikom PCM-a, u skladu s tačkom 22 PCM RP.
4. 12. jula 2017. PCM je primio drugu Žalbu od dugog stanovnika Vreoca, Nebojše Mitrovića, koji takođe treba da bude raseljen usled proširenja kopa Kolubara.² Gospodin Mitrović je takođe izjavio da traži pokretanje Inicijative za rešavanje problema preko PCM-a.
5. Gospodin Mitrović se inicijalno obratio PCM-u u aprilu 2017. Dana 3. aprila 2017. PCM je suspendovao zavođenje Žalbe kako bi se bančnim zaposlenima i/ili Klijentu omogućilo da pokušaju da reše problem koji podnosilac Žalbe navodi, u skladu sa tačkama 15-17 PCM RP.
6. 25. jula 2017. nakon niza razgovora s gospodinom Mitrovićem, službenik PCM-a registrovao je Žalbu u skladu sa PCM RP, nakon što je odlučeno da je zahtev da se problem reši u dobroj nameri naporima Banke i/ili Klijenta zadovoljen. Žalba je nakon toga evidentirana u Registru PCM-a.
7. S obzirom na činjenicu da se dve Žalbe odnose na sličnu problematiku i na bančine Pojekte s istim Klijentom, PCM je odlučio da razmotri Žalbe zajedno u skladu s tačkom 64 PCM RP.
8. Projekat restrukturiranja EPS-a, koji obuhvata i zajam s državnom garancijom u iznosu od 200 miliona evra namenjen Javnom preduzeću Elektroprivreda Srbije (EPS, ili Klijent), u državnom vlasništvu koje se bavi proizvodnjom, distribucijom i snabdevanje električnom energijom. Sredstva zajma su namenjena za restrukturiranje i refinansiranje skupih kratkoročnih dugova koje je EPS uzimao od komercijalnih banaka u vanrednim situacijama kako bi se ublažila sve lošija gotovinska pozicija usled neočekivanih i katastrofalnih poplava koje su pogodile Srbiju 2014. Ovim Projektom, Banka očekuje da će produžiti rok dospeća i obezbediti uslove koji su primereniji EPS-ovom poslovanju. Odbor direktora EBRD-a je odobrio Projekat 28. oktobra 2015, i klasifikovao ga kao Projekat B prema Politici zaštite životne sredine i socijalnoj politici.³
9. Projekat unapređenja zaštite životne sredine u Rudarskom basenu „Kolubara“ obuhvata zajam u maksimalnom iznosu od 80 miliona evra sa državnom garancijom i namenjen je EPS-u zajedno s paralelnim zajmom u iznosu od 60 miliona evra koji je obezbedio KfW. Ovim projektom, EBRD finansira kupovinu (1) bagera, sistem transporter a i odlagača za površinski kop Polje C rudarskog basena Kolubara; (2) odlagača za međuslojnu jalovinu za površinski kop „Tamnava Zapadno polje“; i (3) sistem za upravljanje kvalitetom uglja za celokupne

---

¹ Žalba br. 2017/03, vidi na <http://www.ebrd.com/work-with-us/project-finance/project-complaint-mechanism/pcm-register.html> u prilogu ovog Izveštaja.

² Žalba br. 2017/04, vidi na <http://www.ebrd.com/work-with-us/project-finance/project-complaint-mechanism/pcm-register.html> u prilogu ovog Izveštaja.

³ Projektni rezime za Projekat restrukturiranja EPS-a vidi na <http://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/eps-restructuring.html>.

aktivnosti rudarskog basena Kolubara. Oprema, čija kupovina se planira, unaprediće efikasnost rudarenja u rudnicima EPS-a u rudarskom basenu Kolubara i značano poboljšati kvalitet i ujednačenost lignita koji se isporučuje. Odbor direktora EBRD-a je odobrio Projekat 26. jula 2011. godine i klasifikovao ga kao Projekat A prema Politici zaštite životne sredine i socijalnoj politici.⁴

II. KORACI PREDUZETI U OKVIRU PROCENE PODOBNOSTI

10. Ocenjivači podobnosti sproveli su opštu procenu Žalbi i dokumentacije i informacija koje su podneli Podnosioci žalbe, rukovodstvo EBRD-a i Klijent, kako bi ustanovili da li su kriterijumi koji se odnose na podobnost definisani u PCM RP ispunjeni.
11. Tokom jula i avgusta 2017. Službenik PCM-a i Ekspert PCM-a sproveli su konsultacije na licu mesta. Ocenjivači podobnosti su održali odvojene sastanke sa Podnosiocima tužbe i Klijentom, kao i s drugim interesnim stranama.
12. Podnosioci žalbe su potvrdili zainteresovanost da PCM pruži platformu za dijalog sa EPS-om.

III. REZIME RELEVANTNIH STAVOVA STRANA

1. Podnosioci žalbe

13. Podnosioci žalbe navode nedostatke u postupku raseljavanja usled širenja rudarskog basena Kolubara. Rezimirajući, Podnosioci žalbe navode sledeće:
  - Podnosiocima žalbe je rečeno da moraju da napuste svoje domove kako bi radovi mogli da napreduju. Nedavno je od nekolicine porodica traženo da potpišu izjavu u kojoj se kaže da će napustiti svoje domove. Postupak prinudnog raseljavanja je u toku i policija je već jednom pokušala da prinudno raseli makar jednu od porodica (ovaj pokušaj se neuspešno završio zato što je lokalno stanovništvo sprečilo prinudno raseljavanje).
  - Podnosiocima žalbe nije ponuđena adekvatna kompenzacija koja bi im omogućila preseljenje.
  - Neki podnosioci žalbe bi razmotrili mogućnost parcijalne kompenzacije ako bi vlasti odlučile da im isplate imovinu koja je predmet eksproprijacije.
  - Podnosioci žalbe su izrazili bojazan da bi ubrzo mogli da završe na ulici, ukoliko niko ne shvati ozbiljno njihov slučaj.
  - Podnosioci žalbe su potvrdili da informacije koje je Banka primila od Klijenta o privremenom smeštaju koji im je ponuđen nisu tačne. Oni tvrde da Klijent nije ispunio obećanja i da im nije ponuđen privremeni smeštaj.
  - Podnosioci žalbe su izrazili bojazan po pitanju konsultativnog procesa koji je Klijent preduzeo.
  - Pokušaji da se upotrebi žalbeni mehanizam Klijenta bili su bez uspeha.
14. Podnosioci žalbe vode i postupak pred sudom koji se odnosi na postupak raseljavanja, s posebnim akcentom na kompenzaciju.
15. U Vreocima su održani sastanci sa direktno pogođenim domaćinstvima, kao i sa CEKOR-om kako bi se:

---

⁴ Projektni rezime za Projekat unapređenja zaštite životne sredine u Rudarskom basenu „Kolubara“, vidi na <http://www.ebrd.com/work-with-us/projects/psd/eps-kolubara-environmental-improvement.html>

- razumelo opšte iskustvo Podnosioca žalbe s rudarskim aktivnostima EPS-a, uključujući i pozitivan uticaj i nerešene probleme;
- generalno istražile potrebe Podnosioca žalbe;
- razjasnilo šta se Funkcijom rešavanja problema PCM-a može postići i šta se ne može postići, kako bi se upravljalo očekivanjima;
- istražili stavovi Podnosioci žalbe o tome da li bi Inicijativa za rešavanje problema mogla biti od pomoći (ili ne), i procenilo interes za vođenje konstruktivnog dijaloga; i
- razgovaralo o stavovima Podnosioca žalbe po pitanju uslova koji će biti obuhvaćeni Okvirnim sporazumom o postupku konstruktivnog dijaloga.

2. Menadžment Banke

16. U pisanom odgovoru na prvu i drugu Žalbu, menadžment EBRD-a je naveo da podržava Inicijativu za rešavanje problema koju je PCM pokrenuo. Banka je pojasnila da iako EBRD nije direktno finansirao rudarenje u oblasti oko Vreoca, EPS je već duže vreme klijent EBRD-a i Banka saraduje s EPS-om u cilju unapređenja ekološkog i socijalnog učinka.
17. Menadžment Banke je izjavio da je radio s preduzećem i lokalnim akterima na unapređenju postupaka raseljavanja i angažovanju nosilaca interesa na nivou korporacije i na terenu.
18. Menadžment je takođe naveo da je nedavno pomogao EPS-u da pripremi korporativni okvir za raseljavanje koji utvrđuje principe i procedure koji će se primenjivati na kupovinu zemljišta i aktivnosti raseljavanja koje EPS primenjuje.
19. Banka je navela da trenutno finansira opsežnu inicijativu u cilju revizije i ažuriranja EPS-ovog pristupa angažovanju interesnih strana. Jedan od cilejva te inicijative je da se preduzeću omogući da postane proaktivnije i pristupačno u kontaktu s ljudima koji su direktno pogođeni raseljavanjem i kupovinom zemljišta.
20. Banka je ukazala da vrši monitoring tekućeg otkupa zemljišta u Vreocima. Zaposleni u Sektoru za ekologiju i održivost posetili su Vreoce nekoliko puta i tokom avgusta 2011. i marta 2016. godine učestvovali na sastancima s predstavnicima zajednice i lokalne organizacije.
21. Banka je ukazala na napore da saraduje s lokalnim i međunarodnim organizacijama civilnog društva koje su aktivne u Srbiji, navodeći da se angažovala u opsežnim razgovorima sa CEKOR-om, Bankwatch-om, EPS-om i nekim od pogođenih domaćinstva o pojedinačnim slučajevima raseljavanja, uključujući i domaćinstva koja su navedena u Žalbi.
22. Menadžment EBRD-a smatra da dijalog uz medijaciju između domaćinstava i preduzeća može da bude najefikasniji način rešavanja nerešenih problema. Banka je, takođe, ukazala na svoju spremnost da podrži PCM kako bi se postigao uspešni rezultat ove inicijative.⁵
23. Nakon što je primila drugu Žalbu, Banka je odobrila pomoć za PSI preko PCM-a.

3. Klijent

24. Službenik PCM-a je obavestio Klijenta o registraciji Žalbi i pozvao ga da na Žalbe odgovori.

---

⁵ Odgovor menadžmenta Banke od 23. juna 2017. i 3. avgusta 2017. dat je u aneksu ovog Izveštaja.

25. Tokom jednog od sastanaka s Klijentom održanom u julu 2017. godine, Klijent je naveo spremnost da učestvuje u rešavanju problema sa Podnosiocima žalbe pod pokroviteljstvom PCM-a.⁶ Nakon prijema druge Žalbe, Klijent je potvrdio svoju spremnost da razmotri proces dijaloga. Klijent je nakon toga učestvovao na sastancima sa PCM-om kako bi predstavio svoje preference u smislu uslova koji će biti uneseni u Okvirni sporazum za proces konstruktivnog dijaloga.

IV. UTVRĐIVANJE PODOBNOSTI ZA INICIJATIVU ZA REŠAVANJE PROBLEMA

26. Ocenjivači podobnosti analizirali su dve Žalbe kako bi ustanovili da li su relevantni kriterijumi podobnosti ispunjeni u skladu sa tačkama 24-26 i 28 PCM RP, i razmotrili odgovor menadžmenta Banke kao i stavove Klijenta u skladu s tačkom 29 PCM RP.

27. PCM je tražio i dodatne informacije i dokumentaciju od Podnosioca žalbe i njihovih savetnika, zaposlenih Banke (posebno iz Sektora za životnu sredinu i održivost) i Klijenta, i organizovali su sastanke u Srbiji u jula i avgustu 2017.

28. U skladu s tačkom 24 PCM RP, Ocenjivači podobnosti ne donose sud o osnovanosti navoda iznetih u dve Žalbe niti donose sud o istinitosti i ispravnosti Žalbi kada odlučuju o podobnosti.

29. Ocenjivači podobnosti su ustanovili da su kriterijumi podobnosti za Inicijativu za rešavanje problema definisani u tački 24(a) PCM RP ispunjeni:

- Rudarske aktivnosti Klijenta uticale su na svakog pojedinačnog Podnosioca žalbe;⁷ i
- Podnosioci žalbe su se pozvali na probleme definisane dokumentom EBRD-a iz 2014. Politika zaštite životne sredine i socijalna politika, tj. pitanjima koja se odnose na otkup zemljišta, kao što je opisano u Uslovu za realizaciju 5 – “Otkup zemljišta, prinudno raseljavanja i izmeštanje poslovnih aktivnosti”.

30. Ocenjivači podobnosti su utvrdili da su kriterijumi dati u tački 25 PCM RP ispunjeni:

- Podnosioci žalbe naveli su u Žalbi svoju želju da PCM preduzme Inicijativu za rešavanje problema.
- Kada je reč o prvoj Žalbi, rezultati koji se očekuju primenom PCM postupka su definisani na sledeći način:

Mi želimo da se te porodice rasele što je pre moguće sa lokacije koja se nalazi 50 metara od kopa na bezbednu lokaciju, da im se obezbedi privremeni smeštaj i da dobiju fer cenu za svoje kuće, kako bi mogle da pronađu mesto gde će se preseliti za stalno.⁸

- Kada je reč o drugoj Žalbi:

Želimo fer stručnjaka bez predrasuda da proceni situaciju i izvesti EBRD i EPS tako da može da se isprave prestupi i nehumana dela. Kao prvo, ne želimo da nas sa petoro dece

---

⁶ Sastanak sa Klijentom održan u Beogradu 24. jula 2017.

⁷ U skladu s tačkom 1 Proceduralnih pravilima PCM-a: “Jedan ili više pojedinaca koji se nalaze u području na koje projekat utiče, ili koji ima(ju) ekonomski interes, uključujući i socijalni i kulturni interes, u području na koje projekat utiče, mogu podneti žalbu tražeći Inicijativu za rešavanje problema.”

⁸ Odnosi se na prvu Žalbu datu u anakesu ovog Izveštaja.

*izbace na, ne želimo da naše ovce uginu, želimo da nam iznos budu prvo u potpunosti isplaćen pripremimo uslove i transprotujemo ovce i onda se morno preselimo.*⁹

- Podnosioci žalbe su podneli primerke prepiske sa Bankom i sa Klijentom, kao i druga relevantna dokumenta koja se odnose na Žalbu.¹⁰

31. U skladu s tačkom 26 PCM RP, Ocenjivači podobnosti su morali da razmotre i da li Inicijativa za rešavanje problema može da bude od pomoći u rešavanju spora i da li ima verovatnoće da se spor pozitivno reši. Ocenjivači podobnosti su zaključili da Inicijativa za rešavanje problema može da pomogne u rešavanju ovih pitanja koje su stanovnici na koje aktivnosti EPS-a utiču naveli i verovatno je da će se doći do pozitivnog rezultata. Do zaključka su došli uzimajući u obzir nekolicinu faktora:

- Relevantne strane su u dovoljnoj meri stimulisane da postignu dogovor;
- Podnosioci žalbe, stanovnici na koje rudarske aktivnosti EPS-a utiču, EBRD i Klient spremni su da učestvuju na sastancima ili drugim forumima koji se odnose na Inicijativu za rešavanje problema;
- Relevantne strane imaju određeni zajednički interes, kao što je pravovremeno preseljenje sa lokacije rudarskih aktivnosti Kolubare;
- Iako su brojni problemi koje su Podnosioci žalbe naveli predmet tekućih sudskih sporova, PSI se neće mešati u te postupke. Mogućnost da se putem konstruktivnog dijaloga reše neke od nerešenih problema u bržem vremenskom roku je od najveće važnosti u ovoj situaciji, s obzirom na neminovno širenje kopa.

32. Prema tački 28 PCM RP, Ocenjivači podobnosti su zaključili da dve Žalbe nisu podnete protivzakonito niti iz neozbiljnih razloga i njihov primarni cilj nije sticanje komparativnih prednosti iznošenjem informacija ili odlaganjem Projekta. Pored toga, Žalbe nije razmotrio mehanizam neke druge institucije koja obezbeđuje sufinansiranje i ne odnose se na obaveze treće strane.

A. ZAKLJUČAK

33. Na osnovu gore navedenih informacija, Ocenjivači podobnosti zaključili su da prva i druga Žalba zadovoljavaju kriterijume podobnosti za Inicijativu rešavanja problema. Iako su Žalbe zajedno razmatrane kako bi se utvrdilo da li ispunjavaju kriterijume podobnosti i kako bi se olakšale posete terenu, one će biti predmet odvojenih postupaka, kao što su to Strane i utvrdile.

---

⁹ Odnosi se na drugu Žalbu datu u aneksu ovog Izveštaja.

¹⁰ Odnosi se na prvu i drugu Žalbu datu u aneksu ovog Izveštaja.

PROJEKTNI ZADATAK ZA INICIJATIVU ZA REŠAVANJE PROBLEMA

Žalbe na Projekat restrukturiranja EPS-a i Projekat unapređenja zaštite životne sredine u Rudarskom basenu „Kolubara“
Zahtevi: 2017/03 i 2017/04

Zahtev

1. Ovaj Projektni zadatak primenjuje se na sve aktivnosti i akcije koje se preduzimaju u okviru Inicijative za rešavanje problema (PSI), kojom se promovise dijalog između strana uz prisustvo facilitatora kako bi se razgovaralo o problemima iznetim u Žalbi, bez okrivljavanja druge strane ili prebacivanja.¹¹
2. Aktivnosti predviđene PSI i predmet ovog Projektnog zadatka mogu trpeti izmene, o kojima se Ekspert za rešavanje problema i Službenik PCM-a mogu, u bilo kom trenutku, složiti, osim izmena koje bi prejudicirale interese bilo koje Relevantne strane ili bile u suprotnosti s prihvaćenom praksom rešavanja sporova.¹²

Ekspert za rešavanja problema

3. Ekspert za rešavanje problema će voditi PSI, na neutralan, nezavisan i imparcijalan način i vođen principima objektivnosti i nepristrasnosti, uzimajući u obzir potrebe, probleme i interese Relevantnih strana.

Vremenski okvir

4. PSI će početi čim bude izvodljivo, nakon odluke Predsednika da prihvati preporuku Ocenjivači podobnosti da se PSI sprovede.
5. Potrebno je uložiti sve raspoložive napore da se obezbedi da se PSI sprovede onoliko ekspeditivno koliko to okolnosti dozvoljavaju. Predviđeno je da prva faza procesa, uključujući i izgradnju kapaciteta i razgovore Relevantnih strana uz facilitatora bude završena za 45 kalendarskih dana. Podrazumeva se da će vreme trajanja narednih faza zavisiti od potreba samog procesa. Smatraće se da je Inicijativa za rešavanje problema okončana kada Relevantne strane postignu dogovor, ili ako jedna od strana ne želi da nastavi proces ili, kada, po mišljenju Eksperta za rešavanje problema, nije moguć dalji napredak u rešavanju problema, kao što je definisano u tački 37 PCM RP.

Procedura: Vođenje Inicijative za rešavanje problema

6. Ekspert za rešavanje problema može voditi PSI onako kako on/ona smatra adekvatnim, prema programu rada koji su Strane prodiskutovale i dogovorile i uzimajući u obzir PCM RP, probleme koji su Podnosioci žalbe izneli i opšte okolnosti Žalbi. Stručnjak će primeniti

---

¹¹ Funkcija rešavanja problema Projektnog žalbenog mehanizma definisana je u Proceduralnim pravilima kao "funkcija koja ima za cilj objektivno obnavljanje dijaloga između Podnosioca žalbe i Klijenta radi rešavanja pitanja navedenih u Žalbi, bez pripisivanja krivice i greške."

¹² Evropski kodeks ponašanja za medijatore:

http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_en.pdf.

metode koje smatra neophodnim, uključujući i razmenu informacija, bilateralne i zajedničke sastanke uz prisustvo medijatora i pomirenje.

7. Tokom trajanja Incijative za rešavanje problema, Ekspert za rešavanje problema može da:
  - a. organizuje proces dijaloga;
  - b. pripremi program rada i okvirni sporazum za potrebe procesa, u konsultacijama sa Podnosiocima žalbe i Klijentom;
  - c. finalizira ciljeve dijaloga i agendu s inputima dobijenim od svih Strana;
  - d. pokuša da obezbedi produktivno radno okruženje u okviru koga strane mogu da traže kreativna rešenja;
  - e. olakša pronalaženje rešenja, u skladu sa definicijom rešenja koju su dali različiti nosioci interesa i incira i vodi Incijativu za rešavanja problema;
  - f. dokumentuje i objavi rezultate i sporazume do kojih se tokom postupka dođe, po potrebi, i uz konsultacije sa Stranama;
  - g. tretira sve Strane s poštovanjem i osigura fer i uravnotežen postupak u okviru koga strane mogu da donesu informisane odluke.

Napomena: Uloga Eksperta za rešavanje problema nije da odluči da li su aktivnosti, mišljenja ili stavovi validni ili ne niti da presudi u korist jedne od Strana.

Izveštaj o završetku Inicijative za rešavanje problema

8. U skladu s tačkom 37 PCM RP, Ekspert za rešavanje problema će pripremiti Izveštaj o završetku Inicijative. Izveštaj će sadržati opis pitanja koja su pokrenuli Podnosioci žalbe; metode korišćene tokom sprovođenja inicijative; i rezultate Inicijative, uključujući i pitanja koja ostaju nerešena. Izveštaj će takođe utvrditi potrebu za dodatnim monitoringom i izveštavanjem koje će sprovoditi Službenik PCM-a.
9. Pre objavljivanja u javnosti Izveštaja o završetku Inicijative za rešavanje problema, Službenik PCM će verifikovati sa svim Relevantnim stranama da li se slažu sa sadržinom i sa objavljivanjem Izveštaja i da li postoje problemi koji se odnose na poverljivost informacija.
10. Izveštaj o završetku Inicijative se prosleđuje Relevantnim stranama, Predsedniku i Odboru radi informisanja, a javno se objavljuje u skladu s tačkom 38 PCM RP.
11. U skladu s tačkom 39 PCM RP, Službenik PCM-a će pratiti implementaciju svih sporazuma postignutih tokom sprovođenja Inicijative za rešavanje problema. Službenik PCM-a će podneti nacrt Izveštaja o monitoringu PSI relevantnim stranama koje će potom dobiti mogućnost da daju komentare na izveštaje. Ukoliko Službenik PCM-a dobije komentare od Relevantnih strana, on/ona ima rok od pet (5) Radnih dana od dana dobijanja poslednjih komentara da kompletira Izveštaj i da pošalje konačni Izveštaj Predsedniku i Odboru. Nakon toga, u roku od pet (5) Radnih dana, Izveštaj o monitoringu Inicijative za rešavanje problema biće objavljen i javno dostupan na veb sajtu PCM-a. Službenik PCM-a izdaje Izveštaje o monitoringu PSI najmanje dva puta godišnje ili do trenutka kada Službenik PCM utvrdi da monitoring više nije potreban.

Isključenje odgovornosti

12. Ne dovodeći u pitanje privilegije i imunitet koji imaju Eksperti PCM-a, Ekspert za rešavanje problema neće biti odgovoran bilo kojoj strani za bilo koje delo ili propust vezan za aktivnosti PSI preduzete u skladu s ovim Projektnim zadatkom.

ANEKS 1:

PRVA ŽALBA

Adresant: PCM – Projektni žalbeni mehanizam

Poslat: 12. jun 2017, 11:39

Adresat: PCM – Projektni žalbeni mehanizam

Predmet: Nova projektna žalba

Projektna žalba upućena PCM-u

Datum/Vreme

12/06/2017, 10:38

Ime/Organizacija

Centar za ekologiju i održivi razvoj CEKOR

Zemlja

SRBIJA

Da li postoji zastupnik koji ulaže ovu Žalbu u ime Podnosioca Žalbe?

Da

Ako postoji, molim vas navedite Ime i Kontakt informaciju Zastupnika

CEKOR zastupa sledeće Podnosioce žalbe:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Da li tražite da ova Žalba ima status poverljivosti?

Ne

Ako je odgovor da, molim vas obrazložite svoj zahtev.

bez odgovora

Molimo navedite naziv ili opis projekta EBRD koji je u pitanju

47318 Restrukturiranje EPS-a, 41923 Projekat unapređenja životne sredine u Rudarskom basenu „Kolubara“, 27005 EPS Projekat II, 17829 EPS: Zajam za hitnu rekonstrukciju elektroenergetskog sektora

Molim vas opišite štetu koja je prouzrokovana ili bi mogla biti prouzrokovana ovim Projektom.

Podnosioci žalbe [REDACTED] imaju problem

sa Javnim preduzećem Elektroprivreda Srbije, a u vezi sa eksproprijacijom, koju EBRD finansira godinama.

Najurgentniji problem je što se od [REDACTED] traži da napuste svoje domove kako bi rudnik uglja mogao da se razvija, a nije im ponuđen privremeni smeštaj niti novac da kupe nove kuće. Narednih dana bi mogli da završe na ulici ako im niko ne pomogne. Od četvoro među njima je traženo da potpišu dokument sutra (13. jun) i napuste svoje domove kako bi kop uglja EPS-a mogao da se širi. Uprkos višemesečnoj komunikaciji sa EBRD-om, OCD i EPS-om, oni još uvek nisu dobili privremeni smeštaj niti dokument kao dokaz da postoje planovi da se njihov problem privremeno reši, niti su dobili novac za svoje domove te nisu u poziciji da kupe nove.

Ovi ljudi mogu biti izbačeni na ulicu u najkraćem roku ako neko ne shvati ovaj slučaj ozbiljno. Avans je takođe moguć kada vlasti odluče da konačno plate za ovih pet kuća.

Da li ste kontaktirali sa EBRD-om kako biste rešili problem nastao štetom koja je prouzrokovana ili očekujete da će biti prouzrokovana Projektom?

Da

Ako jeste, molim vas navedite kada ste kontaktirali, kako i s kim

Bili smo u stalnoj komunikaciji sa [REDACTED]. CEKOR je zastupao

Molimo da navedete eventualne odgovore koje ste dobili

Dobili smo pismeno obaveštenje od [REDACTED] 22. maja, u kome se kaže: "EPS je ponudio stanove za oba domaćinstva u gradu Lazarevcu, koje će platiti EPS dok sudski postupak ne bude okončan i naknada isplaćena." To se, međutim, nije dogodilo, ovo obećanje nije ispunjeno, EBRD i EPS nisu izneli dokaze da su ikada ponudili stanove, uprkos konkretnim zahtevima da to učine [REDACTED] 25. maja i 1. juna.

Da li ste kontaktirali sa Sponzorom Projekta u pokušaju da nađete rešenje za štetu koja je prouzrokovana ili očekujete da će biti prouzrokovana Projektom?

Da

Ako jeste, navedite kada ste kontaktirali, kako i s kim

Zastupnik sponzora Projekta [REDACTED] je dobio primerak prepiske sa EBRD-om. Posle toga su razmenjeni dopisi sa žalbenim mehanizmom EPS-a sa kojima je upoznato desetak viših rukovodilaca EPS-a koji su dobili primerke ove prepiske.

Molimo vas da opišete takođe sve odgovore koje ste dobili.

Odgovor od EPS-a je bilo anonimno (nepotpisano) pismo od žalbenog mehanizma EPS-a u kome nije bilo reči o suštini problema.

Ako niste kontaktirali sa EBRD-om i/ili Sponzorom projekta kako bi rešili problem nastale ili očekivane štete, molimo objasnite zašto.

bez odgovora

Ako verujete da EBRD nije postupio u skladu sa sopstvenim politikama, molimo opišite sa kojim politikama.

Mislim da Uslov za realizaciju 5 EBRD o otkupu zemljišta, prinudnom raseljavanju i izmeštanje poslovnih aktivnosti u tački 30. kaže: "Nova naselja koja se grade za raseljena lica ponudiće, kao minimum, životne uslove kao pre raseljavanja i tamo gde je ostvarivo, održivo i isplativo i uslove za poboljšanje njihovog životnog standarda." Mi mislimo da ova politika nije ispoštovana.

Molimo vas opišite i druge žalbe koje ste podneli u pokušaju da rešite ovo pitanje/pitanja (na primer, sudski slučajevi ili prigovori podneti drugim telima).

Neki od ovih ljudi su na sudu kako bi dokazali vrednost svoje imovine, a [REDACTED] je podneo tužbu zbog diskriminacije.

Da li tražite Razmatranje usaglašenosti gde bi PCM mogao da utvrdi da EBRD nije postupao u skladu sa svojim Relevantnim Politikama?

Ne

Da li tražite Inicijativu za rešavanje problema gde bi PCM pomogao u rešavanju sporova ili problema sa Projektom?

Da

Kakve rezultate se nadate da ćete postići podnošenjem ove Žalbe PCM-u?

Mi želimo da se ove porodice rasele što pre sa lokacije udaljene 50 metara od otvorenog kopa na bezbednu lokaciju, da im se obezbedi kvalitetan privremeni smeštaj i da dobiju odgovarajuću cenu za svoje domove kako bi mogli da nađu mesto za trajno preseljenje.

DRUGA ŽALBA

Korak 1: Detalji Žalbe
1. Ime Osobe(a) ili Organizacije koja podnosi Žalbu ("Podnosilac Žalbe"). Nebojša Mitrović
2. Kontakt informacija Podnosioca Žalbe (Molimo unesite adresu i, ako je moguće, broj telefona i e-mail adresu).
3. Ima li zastupnika koji podnosi ovu Žalbu u ime Posnosioca Žalbe? Da ☐ (ako ima, molimo navedite Ime i Kontakt informaciju Zastupnika): <i>Molimo priložite dokaz da je Zastupnik ovlašćen da podnese Žalbu. Na primer, to može biti u formi pisma koje je potpisao Podnosilac Žalbe, kojim se Zastupnik ovlašćuje da podnese Žalbu u njegovo ime.</i> Ne ☐ Nema zastupnika
Da li je dokaz o ovlašćenju uključen u Žalbu? NE
4. Da li tražite da Žalba ima status poverljivosti ? Da (ako tražite status poverljivosti, molimo objasnite zašto) Ne tražim. NE
5. Molimo navedite naziv ili opis EBRD Projekta o kome se radi Projekat unapređenja zaštite životne sredine u rudarskom basenu Kolubara (Projekat ID 41923 EPS)
6. Molimo opišite štetu koju je prouzrokovao ili bi mogao prouzrokovati Projekat (molimo nastavite na drugoj strani ako je potrebno): Srpsko Javno preduzeće EPS želi da me iseli iz mog doma u Vreocima u nameri da proširi rudnik, ali oni su mi platili samo deo vrednosti moje imovine. Problem je u tome što ja i moja porodica ne možemo da odemo dok nas ne isplate u potpunosti, jer mi treba da obezbedimo sebi smeštaj na drugoj lokaciji. Mi smo velika porodica sa 5 dece. Imamo takođe desetine ovaca koje takođe ne mogu tek tako biti izbačene na ulicu; najpre određeni preduslovi moraju biti ispunjeni. Pošto se to nije dogodilo, mi ne želimo da odemo oдавde. Postupak prisilnog iseljenja je u toku. Policija se pojavila na našim vratima početkom proleća da obavi prisilno iseljenje, ali je selo stalo uz nas i mi smo zaustavili iseljenje uz pomoć naših advokata i meštana. Očekujemo da se scena poput ove uskoro ponovi.
Korak 2: Inicijativa za rešavanje problema
7. Ako tražite pomoć PCM-a kroz Inicijativu za rešavanje problema , sigurno ste kontaktirali sa EBRD-om ili Sponzorom Projekta (Klijent) u vezi sa predmetom ove žalbe. a. Da li ste kontaktirali sa EBRD-om i pokušali da nađete rešenje za štetu prouzrokovanu ili koja bi mogla biti prouzrokovana Projektom?

Da (Ako jeste, molimo navedite kada je došlo do kontakta, kako i s kim):

EBRD je informisan u pismenoj formi o slučaju ovog proleća; pismo će biti priloženo uz ovu žalbu.

Molimo vas takođe da opišete odgovor koji ste dobili.

Odgovor nije bio zadovoljavajući.

Ne (molimo pređite na pitanje 8)

Molimo vas da dostavite zapis o ovom kontaktu sa EBRD-om, u skladu sa uputstvom na kraju ovog formulara.

b. Da li ste **kontaktirali sa Sponzorom Projekta** (Klijent) u pokušaju da rešite problem štete koja je nastala ili bi mogla nastati zbog Projekta?

Da (Ako jeste, molimo navedite kada je došlo do kontakta, kako i s kim)

Sponzor Projekta je više nego informisan; najmanje što mogu da kažem je da su bili prisutni u jednom pokušaju da se obavi prinudno iseljenje.

Molimo takođe da opišete odgovor koji ste dobili.

Interesovalo ih je samo da nas izbace iz našeg doma, krajnje nehumano ponašanje.

NE (Molimo pređite na pitanje 8)

Molimo vas da dostavite zapis o kontaktu sa Sponzorom Projekta (Klijent), u skladu sa uputstvom na kraju ovog formulara.

Možemo da vam damo snimak te scene, policija naspram živog zida od meštana tokom pokušaja prisilnog iseljenja.

8. Ako niste kontaktirali EBRD i/ili Sponzora projekta (Klijent) da pokušate da rešite problem prouzrokovane ili očekivane štete, molimo vas objasnite zašto.

.....

Korak 3: Dodatne informacije

Iako nisu obavezne, PCM-u bi bilo od pomoći ako bise dali i sledeće informacije:

9. Ako verujete da EBRD nije postupio u skladu sa sopstvenim politikama, molimo opišite sa kojim politikama.

Uslov za realizaciju br. 5 EBRD-a o otkupu zemljišta, prinudnom raseljavanju i izmeštanju poslovnih aktivnosti.

10. Molimo opišite bilo koju žalbu koju ste podneli u pokušaju da rešite pomenuta pitanja (na primer, sudske postupke ili pritužbe drugim telima).

Postoji sudski postupak koji vodimo protiv EPS-a da bismo zaštitili obezvređivanje naše imovine.

11. Da li tražite Razmatranje usaglašenosti u kojoj bi PCM utvrdio da li je EBRD delovao u skladu sa svojim Relevantnim Politikama u vezi sa odobrenim Projektom?

Ne

12. Da li tražite Inicijativu za rešavanje problema koja ima za cilj obnovu dijaloga između vas i Sponzora Projekta (Klijent) kako bi bio rešen problem, podnoseći vašu Žalbu bez pripisivanja krivice ili greške?

Da

13. Kakve rezultate se nadate da ćete postići podnošenjem ove Žalbe PCM-u?

Mi želimo pravednog i objektivnog eksperta koji će proceniti situaciju i podneti izveštaj EBRD-u i EPS-u kako bi se njihovo pogrešno postupanje i nehumano ponašanje utvrdilo i promenilo. Pre svega, mi ne želimo da nas izbace s petoro dece, mi ne želimo da naše stado ovaca ugiñe, mi tražimo da najpre budemo isplaćeni u celosti, stvorimo uslove i pripremimo transport naših ovaca i da se odselimo u miru.

Datum: 12.07.2017.

ANEKS 2:

ODGOVOR MENADŽMENTA BANKE NA PRVU ŽALBU

ODGOVOR MENADŽMENTA

Menadžment EBRD-a pozdravlja predloženu inicijativu za rešavanje problema. Iako Banka ne finansira direktno rudarske aktivnosti u okolini Vreoca, EPS je već duže vreme klijent EBRD-a i pomaže preduzeću da unapredi svoje rezultate po pitanju zaštite životne sredine, kao i socijalne rezultate, što predstavlja važan cilj našeg angažmana. Iz tog razloga, sarađujemo s preduzećem i lokalnim interesnim stranama kako na unapređenju postupka raseljavanja tako i na angažovanju interesnih strana na korporativnom nivou i na terenu.

Nedavno smo pomogli EPS-u da pripremi korporativni okvir za raseljavanje koji utvrđuje principe i procedure koji će se primenjivati na kupovinu zemljišta i aktivnosti raseljavanja koje EPS primenjuje. Trenutno finansiramo opsežnu inicijativu u cilju revizije i ažuriranja EPS-ovog pristupa angažovanju interesnih strana. Jedan od ciljeva te inicijative je da se preduzeću omogući da postane proaktivnije i pristupačno u kontaktu s ljudima koji su direktno pogođeni raseljavanjem i kupovinom zemljišta.

EBRD je pratio otkup zemljišta u Vreocima. Zaposleni iz Sektora za zaštitu životne sredine i održivost posetili su mesto nekoliko puta i učestvovali na sastancima sa predstavnicima zajednice i lokalnim organizacijama civilnog društva u avgustu 2011. i martu 2016. Od marta 2017. godine, uključeni smo u opsežne razgovore sa CEKOR-om, Bankwatch-om, EPS-om i nekim od pogođenih domaćinstava o pojedinačnim predmetima raseljavanja, uključujući i domaćinstva koja su pomenuta u zahtevu za rešavanje problema. Bančin pristup je bio da pokuša da razume stavove i probleme svih strana i da ih ohrabri da komuniciraju direktno kako bi se postiglo sporazumno rešenje. Određen napredak je učinjen u postizanju rešenja prihvatljivih za sve strane, ali menadžment EBRD-a smatra da će razgovor kroz medijaciju između domaćinstava i preduzeća biti najuspešniji način za rešavanje preostalih problema. Banka će sve učiniti da podrži uspešne rezultate koji će proizaći iz ove inicijative.

ODGOVOR MENADŽMENTA BANKE NA DRUGU ŽALBU

ODGOVOR MENADŽMENTA

Menadžment EBRD-a pozdravlja predloženu inicijativu za rešavanje problema koja bi pomogla gospodinu Mitroviću i EPS-u u rešavanju preostalih problema koji se odnose na otkup zemljišta gospodina Mitrovića. Iako Banka ne finansira direktno rudarske aktivnosti u okolini Vreoca, EPS je već duže vreme klijent EBRD-a i pomaže preduzeću da unapredi svoje rezultate po pitanju zaštite životne sredine, kao i socijalne rezultate, što predstavlja važan cilj našeg angažmana. Iz tog razloga, sarađujemo s preduzećem i lokalnim interesnim stranama kako na unapređenju postupka raseljavanja tako i na angažovanju interesnih strana na korporativnom nivou i na terenu.

Nedavno smo pomogli EPS-u da pripremi korporativni okvir za raseljavanje koji utvrđuje principe i procedure koji će se primenjivati na kupovinu zemljišta i aktivnosti raseljavanja koje EPS primenjuje. Trenutno finansiramo opsežnu inicijativu u cilju revizije i ažuriranja EPS-ovog pristupa angažovanju interesnih strana. Jedan od ciljeva te inicijative je da se preduzeću omogući da postane proaktivnije i pristupačno u kontaktu s ljudima koji su direktno pogođeni raseljavanjem i kupovinom zemljišta.

EBRD je pratio otkup zemljišta u Vreocima. Zaposleni iz Sektora za zaštitu životne sredine i održivost posetili su mesto nekoliko puta i učestvovali na sastancima sa predstavnicima zajednice i lokalnim organizacijama civilnog društva u avgustu 2011. i martu 2016. Od marta 2017. godine, uključeni smo u opsežne razgovore s gospodinom Mitrovićem i drugim vlasnicima zemljišta na toj lokaciji i svesni smo njegove žalbe koja se odnosi na postupak otkupa zemljišta i kompenzaciju koju je dobio. Bančin pristup je bio da pokuša da razume stavove i probleme svih strana i da ih ohrabri da komuniciraju direktno kako bi se postiglo sporazumno rešenje. Određen napredak je učinjen u postizanju rešenja prihvatljivih za sve strane, ali menadžment EBRD-a smatra da će razgovor kroz medijaciju između gospodina Mitrovića i EPS-a biti najuspešniji način za rešavanje preostalih problema. Banka će sve učiniti da podrži uspešne rezultate koji će proizaći iz ove inicijative.